

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра державного управління,
документознавства та інформаційної діяльності**

ISSN 2617-4650

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

**Збірник наукових праць
Випуск 1-2, 2016 р.**

Рівне – 2016

Зміст випуску

<i>ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	Валіулліна З.В. Корпоративні моделі забезпечення безпеки та економічного балансу у сучасних міжнародних економічних відносинах.....	7
	Антонова С.Є., Присяжнюк М.М., Сафронюк О.Б. Державне регулювання розвитку економічного потенціалу Рівненської області на сучасному етапі.....	14
	Гладченко А.Ю. Фактори впливу ТНК на державне управління економічною рівновагою.....	22
	Миськовець Н.П. Державне регулювання розвитку екосистемного підприємництва в Україні.....	29
	Припула М.Ю. Європейський досвід управління процесом раціонального природокористування.....	38
	Сазонець І.Л., Шкоропад Н.О. Інструментарій забезпечення інформаційної безпеки регіону.....	45
	Сазонець О.М. Світові стратегії інформатизації та тактика наздоганяючого розвитку України.....	50
	Стець Н.В. Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств в умовах економічних трансформацій в державі.....	61
	Дидманидзе Ибраим, Донадзе Михаил, Кахидзе Реваз Основные принципы построения интегрированной информационной системы управления ВУЗов.....	67
	Дробко Е.В. Теоретичні аспекти удосконалення механізмів державного управління у сфері надання духовної допомоги учасникам бойових дій.....	74
<i>СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	Залужна А.Є. Теоретико-методологічні засади осмислення культурної політики держави.....	83
	Зима І.Я. Визначення проблем реформування соціальної державної системи управління охороною здоров'я в Україні.....	88

Корбутяк В.І., Даніловець К.М., Пилипчук А.В.

Роль електронного документообігу в діяльності місцевих органів виконавчої влади..... 96

Маланчук Л.О., Романишина І.Д.

Організації діловодства в органах місцевого самоврядування на прикладі сільських рад..... 101

Набочук О.Ю., Мартинюк С.В.

Роль органів місцевого самоврядування в розвитку освіти Рівненщини: сучасний стан, перспективи..... 108

Тихончук Л.Х.

Економічне регулювання державою міжнародної діяльності корпорації..... 115

Фесянов П.О., Білобран Т.В., Кобринчук А.С.

Роль територіальних громад в економічному житті Луцького району Волинської області..... 121

Цецик Я.П., Мартинюк Г.Ф.

Політика польської влади у галузі освіти на Волині у міжвоєнний період..... 126

Вимоги до оформлення статей..... 132

<i>ECONOMIC PROBLEMS OF PUBLIC ADMINISTRA- TION</i>	Valiullina Z.V. Corporative models providing for economic balance in present-day international economic relations.....	7
	Antonova S.Y., Prysiazhniuk M. M., Safroniuk O. B. State regulation of development of economic potential of the Rivne Region at the modern stage.....	14
	Hladchenko A. Y. Factors influence on governance TNC economic equilibrium.....	22
	Myskovets N.P. State regulation of development of ecosystem enterprises in Ukraine...	29
	Prytula M.Y. European experience of management of the process of rational authorization.....	38
	Sazonets I.L., Shkoropad N.O. Institution of institutional insecurity of the region.....	45
	Sazonets O.M. World strategies of informatics and the tactics of developing development of Ukraine.....	50
<i>STRATEGY AND TACTICS OF PUBLIC ADMINISTRA- TION</i>	Stets N.V. Effectiveness of farming agricultural enterprises in conditions of economic transformations in the state.....	61
	Didmanidze Ibraim, Donadze Mikhail, Kakhidze Revaz Basic principles of building an integrated information management system of universities.....	67
	Drobko E.V. Theoretical aspects of improvement mechanisms of public administration in providing spiritual assistance to combatants.....	74
	Zaluzhna A.Y. Theoretical and methodological bases of measurement of the cultural policy of the state.....	83
	Zyma I.Y. Determination of the problems of reforming the social state health care management system in Ukraine.....	88

Korbutiak V. I., Danilovets K.M., Pylypchuk A.V.

The role of electronic documentary cooperation in the activities of local bodies of the executive authority..... 96

Malanchuk L.O., Romanyshyna I.D.

Organizations of business in local government organizations by the case of agricultural council..... 101

Nabochuk O.Y., Martyniuk S.V.

The role of local government organs in developing equal education: the modern state, perspectives..... 108

Tykhonchuk L.H.

Economic regulation of the state of international corporate activity..... 115

Fesianov P.O., Bilobran T.V., Kobrynychuk A.S.

The role of territorial groups in the economic life of Lutsk Region of the Volyn Region..... 121

Tsetsyk Y.P., Martyniuk H.F.

Politics of the Polish government in the field of education in the intervention period..... 126

Requirements for Authors..... 132

- Economy. Management. Entrepreneurship. – 2013. – No. 25 (1). – P. 179–187.
6. Official site of the International Monetary Fund [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.imf.org>
7. World Bank Open Data [Electronic resource] – Access mode: <http://data.worldbank.org/>
8. Department Mission Statement USA [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/3997.htm>
9. Statistics of UNCTAD [Electronic resource]. – Access mode: [http://unctad.org/en/Pages/DIAE/FDI%20Statistics/World-Investment-Report-\(WIR\)-Annex-Tables.aspx](http://unctad.org/en/Pages/DIAE/FDI%20Statistics/World-Investment-Report-(WIR)-Annex-Tables.aspx)
10. Statistics of UNCTAD [Electronic resource]. – Access mode: <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/downloadPrompt.aspx>
11. Statistics of UNCTAD [Electronic resource]. – Access mode: <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/downloadPrompt.aspx>
12. Statistics of UNCTAD [Electronic resource]. – Access mode: <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=24738>
13. The Central Intelligence Agency. – Access mode: <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/appendix/appendix-d.html>
14. The Global Competitiveness Report 2012-05: Full Data Edition is published by The World Economic.

УДК 332:63/639

Миськовець Н. П.,

к.е.н.,

асистент кафедри фінансів та економіки природокористування

Національний університет водного господарства та

природокористування

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Myshkovets N. P.,

PhD in Economics,

Assistant Professor of Finance and Economics of Natural Resources Department

National University of Water and Environmental Engineering

STATE REGULATION OF DEVELOPMENT OF ECOSYSTEM ENTERPRISES IN UKRAINE

В статті досліджено законодавчо-нормативну базу України в сфері розвитку одного з секторів екосистемного підприємництва, зокрема рибного господарства. Охарактеризовано основні нормативно-правові акти та проаналізовано повноваження керівних структур в діяльності рибної галузі України протягом 1991–2017 років. Окрім того визначено ряд проблем, що стримують її стабільне функціонування та запропоновано частково шляхи їх розв'язання.

In the article the legislative and regulatory framework of Ukraine in the development of a business ecosystem sectors, including fisheries. Characterized basic normative-legal acts and analyzed authority governing structures in the fishing industry of Ukraine for 1991–2017 years. Also identified a number of problems that hinder its stable operation and partly offered solutions.

Ключові слова: екосистемне підприємництво, рибне господарство, закони, постанови, акти, проблеми, шляхи.

Keywords: entrepreneurship ecosystem, fisheries, laws, regulations, acts, problems, paths.

1. **Вступ.** Державне регулювання створенні такої нормативно-правової бази, яка екосисемного підприємництва в цілому це б гарантувала підтримку новостворених багатоетапне завдання, яке полягає в суб'єктів господарювання та забезпечувала

стабільні умови для функціонування діючих підприємств незалежно від форм власності; створювала умови та механізми для залучення інвестицій та впровадження інновацій, що сприятиме економічному розвитку галузей сільського, лісового та рибного господарства та нарощенню обсягів виробництва продукції для забезпечення продовольчої безпеки країни.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Впровадженням екосистемного підходу до ведення підприємницької діяльності в Україні займається лише декілька науковців, зокрема Мішенін Є. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є., детальніше досліджують стан державного регулювання екосистемного підприємництва в секторі рибного господарства вітчизняні вчені, серед яких: М. С. Стасишен, Н. М. Вдовенко, О. В. Величко, С. М. Квакша, М. М. Шведенко, О. С. Качний, В. С. Дроник, Я. В. Ковалів та інші. В працях зазначених науковців розглянуто теоретичні підходи до державного регулювання рибного господарства, що впливає на стан виробництва рибної продукції, ефективність діяльності рибного господарства та перспективи розвитку рибних підприємств. Проте, огляд наукової літератури та нормативно-правової бази України і реальний стан функціонування рибогосподарського комплексу країни свідчить, про необхідність подальших досліджень у цій сфері.

3. Метою статті є аналіз законодавчо-нормативної бази, яка регулює розвиток екосистемного підприємництва в секторі рибного господарства, виявлення основних проблем, що стримують стійкий розвиток рибного господарства.

4. Виклад основного матеріалу. Метою державного регулювання екосистемного підприємництва, складовою якого є рибне господарство, як відмічають С. М. Квакша та Н. М. Вдовенко, є забезпечення населення продуктами харчування; забезпечення промисловості сировиною; вирішенням комплексу економічних, соціальних та екологічних питань розвитку виробництва в умовах ринку [1, с. 13].

На думку М. М. Шведенка державне регулювання рибогосподарського виробництва – це складне і багато аспектне явище. Воно включає економічні, правові і адміністративні регулятори, що забезпечують активне функціонування галузі. А організаційна структура системи державного регулювання це

внутрішньо-системний порядок та форма організаційних відносин суб'єктів і елементів систем регулювання економіки. Вона створюється суб'єктами системи регулювання економіки для оптимізації зв'язків і відносин з приводу вирішення соціально – економічних проблем [2, с. 97].

Державне регулювання рибогосподарської сфери, на думку О.М. Могильного – це процес впливу на її розвиток шляхом доповнення стимулів ринкового механізму щодо отримання суб'єктами господарювання стійких результатів прибуткової діяльності та створення сприятливого економічного середовища для поліпшення їх конкурентних позицій [3, с. 209]

На нашу думку, державне регулювання рибогосподарського виробництва та рибної галузі в цілому це багаторівневе завдання держави, яке полягає в створенні для галузі нормативно – правової бази, яка б гарантувала підтримку підприємств, що розвиваються та забезпечувала стабільні умови для функціонування діючих рибогосподарських підприємств незалежно від форм власності; створювала умови та механізми для залучення інвестицій та впровадження інновацій в галузь, що в свою чергу сприятиме зростанню економічного благополуччя господарств та нарощенню обсягів виробництва рибної продукції для забезпечення продовольчої безпеки країни.

Державне регулювання в певній мірі здійснюється через систему прийняття та виконання законів та підзаконних актів, постанов. Ще в Радянському законодавстві з'явилася тенденція комплексного підходу до розв'язання питань охорони навколишнього середовища, так 3 червня 1949 року Радою Міністрів УРСР прийнято постанову «Про охорону природи на території Української РСР», якою врегульовувалося низку взаємопов'язаних питань охорони землі, флори й фауни. У постанові було відзначено, що питання про охорону природи набуває особливо важливого значення і повинно стати об'єктом турботи радянських, господарських, громадських організацій та всього населення республіки.

15 вересня 1958 Радою Міністрів СРСР було прийнято Постанову «Про відтворенні рибних запасів у внутрішніх водоймах СРСР» [4], що стало основним керівним документом для органів рибоохорони на досить довгий

період часу. Постановою було затверджено Положення про охорону рибних запасів і про регулювання рибальства в водоймах СРСР.

30 червня 1960 року був прийнятий Закон УРСР «Про охорону природи» Верховною Радою Республіки, цей закон визначав, що всі природні багатства республіки проголошувалися всенародним надбанням. Відповідно до означеного закону, державній охороні й регулюванню використання підлягали: земля, надра, води, ліси і зелені насадження, типові ландшафти, курортні території, рідкісні природні об'єкти, державні заповідники, тваринний світ, атмосферне повітря. Контроль за додержанням правил охорони природи, раціональним використанням природних ресурсів покладался на Державний комітет Ради Міністрів республіки з охорони природи, Раду народних депутатів, їх виконавчі та розпорядчі органи.

Цей закон став основою для прийняття Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», нажалі в цьому законі не прописані чіткі правила і норми щодо охорони рибних ресурсів, а охарактеризовано загальному поводженню з природними ресурсами, до яких нажалі водні біоресурси, що мешкають в місцях природної волі [5].

Важливим документом у природоохоронній діяльності став закон СРСР «Про охорону та використання тваринного світу» від 25 червня 1980 року і аналогічний Закон УРСР «Про охорону і використання тваринного світу» від 27 листопада 1981 року врегульовували відносини в галузі охорони та використання диких тварин (ссавців, птахів, плазунів, земноводних, риб, молюсків, комах та ін.), які живуть у стані природної волі на суші, у воді, атмосфері та в ґрунті, постійно чи тимчасово населяють територію країни або належать до природних багатств континентального шельфу СРСР [6, с. 339].

Важливість цього закону в галузі рибництва цінна тим, що в ньому визначено види користування тваринним світом до якого відноситься рибництво, включаючи добування водних безхребетних та морських ссавців (стаття 15). Також визначено що суб'єкти які мають право здійснювати промисловий вилов риби і промисел водних безхребетних та морських ссавців на промислових ділянках рибогосподарських водойм, зобов'язані здійснювати на цих ділянках водойм заходи

щодо охорони і відтворення риби, водних безхребетних та морських ссавців. Вони також зобов'язані проводити за погодженням з органами, які здійснюють охорону рибних запасів, рибоводні та меліоративно-технічні заходи, що забезпечують поліпшення стану водойм і умов відтворення рибних запасів, а також утримувати в належному санітарному стані берегові ділянки в місцях лову риби (С. 23).

Однією з статей, які є причиною некерованості в галузі спортивного та любительського лову риби (С. 24) є те що в законі визначено що любительський і спортивний лов риби, добування інших водних тварин для особистого споживання дозволяються всім громадянам безплатно у всіх водоймах, за винятком заповідників, риборозплідників, ставкових та інших культурних рибних господарств, з додержанням встановлених правил рибальства і водокористування.

За порушення законодавства про охорону і використання тваринного світу, зокрема порушення правил рибальства та інших шляхів користування тваринним світом несеться кримінальна, адміністративна або інша відповідальність згідно з законодавством Союзу РСР і Української РСР [7].

Пізніше на основі закону «Про охорону і використання тваринного світу» був прийнятий Закон України «Про тваринний світ». В нині діючому Законі України «Про тваринний світ» [8] виділено об'єкти за які справляється збір за спеціальне використання об'єктів тваринного світу, зокрема збір за ведення рибальства, включаючи добування водних безхребетних тварин, про те порядок справляння і розміри збору за спеціальне використання об'єктів тваринного світу встановлюються Кабінетом Міністрів України (С. 18). Необхідно відмітити, що в законі (С. 19) прописані умови та підстави припинення права спеціального використання об'єктів тваринного світу. В законі (С. 25, 26, 27) наводяться види рибальства, які можуть здійснюватися на території України, а саме: промислове, любительське та спортивне рибальство.

Відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу може бути адміністративна, цивільно-правова чи кримінальна відповідно до закону (С. 63).

На основі Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та Водного кодексу Української РСР, який діяв від 9 вересня 1972 № 771 – VIII став основою для розробки та прийняття Водного Кодексу України від 6 червня 1995 року № 213/95-ВР. Яким визначено, що до земель водного фонду належать землі, зайняті: морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водоймами, болотами, тобто це водойми в яких можна здійснювати рибицтво та рибальство, (С. 4). Визначено право та особливості на загальне та спеціальне водокористування, що стосується рибного господарства (С. 47, 48). Користування землями водного фонду, порядок надання земель водного фонду в користування або припинення права користування ними встановлюється земельним законодавством (С. 85). На жаль, в іншому не менш важливому державному документі, а саме Земельному Кодексі України практично нічого не сказано про рибицтво, як один із видів сільського господарства, що є користувачем землі, за виключенням статті 59, якою визначається, що громадянам та юридичним особам за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування можуть безоплатно передаватись у власність замкнені природні водойми (загальною площею до 3 гектарів). Власники на своїх земельних ділянках можуть у встановленому порядку створювати рибогосподарські, протиерозійні та інші штучні водойми.

Основний законодавчо – правовий документ нашої країни *Конституція України* була прийнята 28 червня 1996 року. Зі 159 статей Конституції України 15 статей мають пряме чи опосередковане відношення до охорони природи, екологічної безпеки і природокористування. Це статті 3, 13, 14, 16, 49, 50, 66, 85, 92, 106, 116, 119, 132, 138, 142. У них закріплені основні екологічні права й обов'язки громадян, сформульовані повноваження законодавчої і виконавчої гілок державного управління [9].

Довгий час базовим документом в діяльності рибної галузі була Постанова Кабінету Міністрів України від 28 вересня 1996р. № 1192 «Про затвердження Тимчасового порядку ведення рибного господарства і здійснення рибальства», цей документ регулював відносини у галузі охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів, ведення рибного

господарства та здійснення рибальства [10]. Багато положень з цієї постанови ми можемо відслідкувати в нині діючому Законі України *“Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів”*, від 8.07.2011 р., № 3677–VI.

Забезпечення населення харчовою продукцією один з основних обов'язків будь якої галузі народного господарства не виключенням є рибне господарство, адже основною його функцією є забезпечення населення якісною продукцією харчування. Контроль за продукцією з риби та інших водних живих ресурсів покладена на Закон України *“Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них”* № 486-IV від 6 лютого 2003 р.

Закон забезпечуватиме основні правові та організаційні засади якості й безпеки риби, інших водних живих ресурсів, виготовленої з них харчової продукції для життя і здоров'я населення та запобігання негативному впливу на довкілля у разі вилову, переробки, фасування та переміщення через митний кордон України. Важливою умовою при вирощуванні риби та інших водних живих ресурсів у рибогосподарських водних об'єктах є наявність позитивної ветеринарно – санітарної оцінки стану водних об'єктів, який визначають органи ветеринарної медицини. Про те, якість та безпека живої риби та інших водних живих ресурсів вирощених у ставках чи інших водних об'єктах, що підтверджується ветеринарним свідоцтвом, яке видається один раз на рік на всю партію вирощеної живої риби або водних живих ресурсів на нашу думку, не забезпечує належного рівня захисту якості продукції, особливо з ветеринарно-санітарного догляду, тому що на стан вирощуваної риби постійно впливає ряд чинників як природнього так і антропогенного походження, що погіршує якість вирощеної риби, а інколи сприяє виникненню страшних захворювань риби та інших водних живих ресурсів, що негативно впливають на здоров'я населення. Тому такі огляди необхідно проводити дві на рік (весною та осінню) [11].

Найважливішим регулюючим документом до 2011 року в рибній галузі був Закон України *“Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів”*, який дав надію на стабілізацію роботи цього комплексу, закон визначив (С. 5) завдання державної політики у галузі рибного

господарства. Також сформулював чіткий порядок взаємовідносин між органами державної влади, місцевого самоврядування і суб'єктами господарювання, які здійснюють рибогосподарську діяльність у внутрішніх водних об'єктах України, внутрішніх морських водах і територіальному морі, континентальному шельфі, виключній (морській) економічній зоні України та відкритому морі; Досить чітко розмежовано (С.13) водні об'єкти, які відносяться до загальнодержавного та місцевого значення.

В статті 15 цього ж закону визначено ким і як здійснюється державний моніторинг, ведення державного обліку та державного кадастру водних біоресурсів і рибогосподарських водних об'єктів, визначено з якою метою їх здійснюють, а фінансування даних видів робіт здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету України.

Стосовно видачі дозвільних документів у галузі рибного господарства, зазначено, (С. 24) що дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) видається центральним органом виконавчої влади у галузі рибного господарства та його територіальними органами, крім видів водних біоресурсів занесених до Червоної книги України. Строк дії дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) становить п'ять років. Також підстави для відмови у видачі дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів.

Досить цікаві є прикінцеві положення закону, в яких зазначається що необхідно забезпечити перегляд та скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно – правових актів, що суперечать цьому закону [12].

Відповідно до закону видані важливі постанови та накази, що стосуються розвитку рибної галузі, зокрема: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 року № 1209 «Про затвердження такс для заподіяної внаслідок незаконного добування (збирання) або знищення цінних видів водних біоресурсів», введення в дію якої відмінило силу дії постанови Кабінету Міністрів України від 19 січня 1998 р. N 32 (32-98-п) «Про затвердження такс для обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок

незаконного добування (збирання) або знищення цінних видів риб та інших об'єктів водного промислу». Важливість цього документу важко переоцінити, адже він має на меті створити такі умови, щоб використання природного ресурсу було вчасно відновлено та відшкодовано в межах природної здатності до відтворення; Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1245 «Про затвердження Державної цільової економічної програми розвитку рибного господарства на 2012-2016 роки» [13].

Державна цільова економічна програма розвитку рибного господарства на 2012-2016 роки передбачала створення нормативно-правового, економічного та організаційного механізму для забезпечення розвитку рибного господарства та конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринку, що дасть змогу забезпечити населення України рибною продукцією відповідно до науково обґрунтованих норм споживання. Виконання цілей зазначеної програми було досягнено частково, через брак коштів та вимушене закриття багатьох проектів на які була націлена програма.

Прийняття Закону України «Про аквакультуру» сприяє регулюванню відносин між органами державної влади, що здійснюють регулювання та управління діяльністю в сфері аквакультури, органами місцевого самоврядування та усіма суб'єктами аквакультури з метою реалізації державної політики щодо ефективного розвитку аквакультури, як окремого виду сільськогосподарської діяльності в системі агропромислового виробництва, спрямованої на збільшення обсягів виробництва корисної біологічної сільськогосподарської продукції (риби та інших водних біоресурсів), збереження біорізноманіття та поповнення запасів водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) України, а також на здійснення рибогосподарської діяльності способами, що не допускають нанесення шкоди навколишньому середовищу [14].

Створення механізму реалізації норм Закону України «Про аквакультуру» дає можливість знайти альтернативну форму, при якій виробничі активи належатимуть суб'єктам аквакультури на правах власності. Це дозволить Україні в рамках законодавства сформувати прошарок малого (сімейного) та

середнього виробника. Відразу сліз відзначити, що значною проблемою аквакультури є прогалини в системі збору, систематизації та аналізу даних про виробництво. Необхідна та усталена у світі (наприклад на рівні ФАО та відповідно до рекомендацій цієї організації) інформація збирається не в повній мірі.

Аналізуючи норми законодавства, що є причиною суперечок та конфліктів у сфері рибного господарства, аквакультури та орієнтуючись на Директиви та Регламенти Європейського Союзу та рекомендації Департаменту аквакультури та рибальства ФАО слід зауважити, що роботи ще багато в нормалізації та виході рибної галузі з стану в якому вона перебуває більше 25 років.

На нашу думку, з метою перегляду законодавства щодо врегулювання деяких норм, необхідно розпочати з встановлення норм, які дозволятимуть суб'єктам аквакультури мати у власності засоби виробництва (рибницькі господарства). Без формування спільноти власників основних засобів складно розраховувати на розвиток. Орендарі водних об'єктів, через специфіку користування водними ресурсами, мало зацікавлені в розвитку бізнесу, запровадженню новітніх технологій, а оренда формує споживацьку поведінку. Тут вже не до збереження навколишнього середовища або аборигенних видів – все стає потенційним товаром для реалізації. Потрібно сплачувати оренду, податки. Також слід звернути увагу на Податковий кодекс України. Податкова політика має бути лібералізована, ставки податків для аквакультури потрібно переглянути. Економіка рибного господарства чекає більш гнучкої системи оподаткування в державі.

Про те, хотілося б відмітити, що робота Держрибагенства України протягом останніх років поживалася та націлена на перебудову галузі, впроваджуючи кращі практики, враховуючи проблем та недолів які є в галузі та стримують роботу підприємств. В законодавчому порядку, для усунення таких колізій, агентство вивчає ситуацію в країні та відповідно переформатовує законодавчо-нормативну базу. Так в 2013 році було підготовлено та прийнято: один закон, п'ять постанов, два розпорядження Кабінету Міністрів України та вісім наказів

Мінагрополітики України, зареєстрованих Міністерством юстицій України.

У 2014 році Держрибагенством було підготовлено та прийнято: один закон, дві постанови, Кабінету міністрів України, та одинадцять наказів Мінагрополітики України, зареєстрованих Міністерством юстицій України. Протягом 2015 року Держрибагенством було розроблено та прийнято КМУ дванадцять постанов та одне розпорядження, підписано п'ять наказів Мінагрополітики, які зареєстровані в Міністерстві юстицій України, що дозволять забезпечити ведення рибогосподарського бізнесу на прозорих умовах та збільшити виробництво вітчизняної рибної продукції. Серед важливих документів є прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку спеціального використання водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах», що дозволить українським рибакам-промисловникам, починаючи з 2016 року, працювати за новими правилами, на водоймах з'являться саморегулювні організації, а вже у 2017 році квоти на вилов будуть зміненні на частки від загального ліміту та розприділятимуться за комбінованим підходом – історичний принцип та аукціон. На відміну від квоти, що видавалась лише на рік, частку від ліміту буде закріплено у дозволі на промисловий лов строком на 5 років, що дозволить підприємцям прогнозувати економічну складову своєї діяльності в довгостроковій перспективі [15].

Внесено пропозиції щодо внесення змін до Податкового кодексу України в частині зменшення орендної плати для суб'єктів аквакультури. Ця робота проводиться відповідно до Перехідних положень Закону України «Про аквакультуру». Зменшення вартості оренди землі має бути лише першим кроком до запровадження прийнятної системи оподаткування рибогосподарського бізнесу. Маємо надію, що запропоновані зміни будуть запроваджені в 2017 році.

Аналіз розвитку рибного господарства в нашій країні свідчить про те, що після здобуття Україною незалежності, тобто протягом 1991-2017 років, керівний галузевий орган в рибній галузі видозмінювався сім раз (табл. 1).

Зміна керівних структур в діяльності рибної галузі України

Органи управління рибним господарством в Україні	Повноваження та функції											
	Структура підпорядкованості	Розробляє програм комплексного використання та охорони вжр та програм розвитку галузі	Контролює діяльність підприємств, організацій, установ рибного господарства та флоту України	Вносить КМУ пропозиції, законо-проекти, проекти бюджету, бере участь ціноутворенні	Видає дозволи на спеціальне викор риби та інших вжр на рибогосподарських об'єктах (любительський та спортивний лов)	Забезпечує державний контроль за якістю племінної справи	Складає консолідовану статистичну та бухгалтерську звітність	Контролює спортивне та любительське рибальство	Складає протоколи та розглядає справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом	Здійснює видачу та реєстрацію дозвільних документів на спеціальне використання водних живих ресурсів;	Регулює моніторинг ринку рибної продукції	Організовує розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних і з діяльністю Держрибгентства України
Державний комітет України по рибному господарству і рибній промисловості	Віце-Прем'єр Міністру України	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Міністерство рибного господарства України	Віце-Прем'єр Міністру України	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-
Державний комітет рибного господарства України	Міністру Аграрної політики	+	+	+	-	+	+	-	-	-	-	-
Державний департамент рибного господарства	Міністерству Аграрної політики	+	+	+	-	+	+	-	-	-	-	-
Департамент рибного господарства	Міністру Аграрної політики	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-
Державний комітет рибного господарства України	Міністру Аграрної політики	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-
Державне агентство рибного господарства України	Мінагрополітики України	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+

Джерело: розроблено автором за даними аналізу указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України про створення керівних органів рибної галузі України [16]

При цьому, часто кадри окремих служб замінювалися повністю і тому не забезпечувалася спадковість передачі інформації та збереження досвіду працівників управління. Створення в 2011 році Держрибагенства України надало рибному господарству нову надію на відродження. В нього з'явилися нові повноваження для реалізації видавничої, контролюючої та розпорядчої функцій в рибному господарстві, що дозволить виявити найпроблемніші моменти галузі, сприятиме їх розв'язанню та налагодженню стабільного функціонування рибного господарства.

Необхідно відмітити, що в положеннях значно розширюються повноваження Держрибагенства України у видавничій (видає спеціальний дозвіл на ведення промислу водних живих ресурсів у виключній, контролюючій та розпорядчій діяльності в галузі рибництва, що в певній мірі дозволить виявити найбільшчі моменти в галузі та сприятиме їх розв'язанню та налагодженню функціонування рибного господарства.

Сьогодні функції управління рибною галуззю і контроль за її розвитком розділений між кількома державними структурами. При цьому, відсутня чітка взаємодія між ними, що негативно впливає на діяльність галузі. Особливо це впливає на діяльність підприємств та господарств галузі, які в своїй роботі стикаються з проблемами, які виникають при отриманні ними ліцензій, квот та дозволів. Щоб зібрати необхідний пакет документів для промислового вилову чи рибництва самим підприємствам необхідно звернутися до Держрибагенства, яке видає ліцензії та квоти на вилови, Міністерства аграрної політики та продовольства України, яке встановлює ліміти на вилови та до територіальних органів Рибоохорони, які видають дозволи на здійснення промислового вилову. Отже, щоб зібрати необхідні документи рибогосподарським підприємствам потрібно затрати немало часу і грошей, при чому, вилов риби у прісних водоймах можна здійснювати лише 4-5 місяців в році, а дія дозвільних документів триває один рік або сезон. Про те сподіватимемося що пропоновані поправки до Закону України «Про аквакульту» докоріно змінять ситуацію, переглянуть строки та спростять порядок видачі дозвільних документів, це дозволить заохотити рибогосподарські підприємства до здійснення

промислових виловів та зменшить браконекський промисел.

Висновки. Державне регулювання екосистемного підприємництва в Україні, можна ототожнити також з розвитком рибного господарства. Важливим аспектом в держаному регулюванні діяльності рибогосподарської галузі є документи, що визначають правові засади її діяльності, зокрема: закони, постанови, укази, програми та ін. Прийняття та введення в останні роки в дію законів, що регулюють діяльність рибогосподарської галузі, свідчить про налагоджену стабільну роботу всіх державних структурних одиниць. Про те, окремі норми чинного законодавства України гальмують розвиток вітчизняних рибогосподарських підприємств. Тому, на нашу думку необхідно запровадити спрощену систему видачі дозвільних документів, що дозволить підприємствам галузі стабільно розвиватися. Це в свою чергу підвищить ефективність їх економічної діяльності, збільшить кількість робочих місць і зменшить неконтрольований вилов риби та інших водних ресурсів. Крім того адаптація українського законодавства до вимог Європейського Союзу, та виконання рекомендацій ФАО ООН в частині адаптації кращих практик в господарську діяльність підприємств, дозволить їм стабільно розвиватися та вітчизняним виходити із своєю продукцією на міжнародні ринки.

Література

1. Квакша С. М. Наукові засади державного регулювання розвитку аквакультури штучних водойм / С. М. Квакша, Н. М. Вдовенко // Економіка та держава № 11/2011 С. 12–15.
2. Шведенко М. М. Державне регулювання виробництва високоякісної конкурентоспроможної продукції аквакультури / М. М. Шведенко // Науковий вісник НУБіПУ. – 2009. Вип. 132. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/chem_biol/nvna_u/2009_132/09smmame.pdf
3. Загороднюк О. В. Нормативно правове забезпечення ринку риби і рибної продукції / О. В. Загороднюк // Вісник Сумського національного аграрного університету. Інвестиції та аграрний ринок. – 2008. – № 1 С. 206–213.

4. Зібрання постанов Уряду СРСР. – 1958. – № 16. – С. 127.
5. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року, № 1264-XII.
6. Рябець К. А. Екологічне право: історичні засади формування доперіоду одержання Україною незалежності / К. А. Рябець // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності – № 2, 2009. С. 338–350.
7. Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки Про охорону і використання тваринного світу від 27 листопада 1981 року N 2814-X.
8. Закон України «Про тваринний світ» від 13.12.2001 № 2894-III.
9. Конституція України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 вересня 1996р. № 1192 «Про затвердження Тимчасового порядку ведення рибного господарства і здійснення рибальства»
11. Закон України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них» № 486-IV від 6 лютого 2003 р.
12. Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», від 8.07.2011 р., № 3677-VI].
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1245 «Про затвердження Державної цільової економічної програми розвитку рибного господарства на 2012-2016 роки»
14. Закон України «Про аквакультуру» від 18.09.2012 № 5293-VI. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5293-17>
15. Аналітична довідка про діяльність робити Державного агентства рибного господарства України за 2015 рік.
16. Павлюк Н. П. Державне регулювання розвитку рибної галузі в Україні // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Випуск 1 (6). – Т. 2. – Полтава : ПДАА. – 2013. – С. 226–231.
- aquaculture artificial ponds”, *Economy and State*, vol. 11, pp. 12–15
2. Shvedenko M. M. (2009) “State regulation of production of high-quality competitive products of aquaculture”, *Scientific Journal NUBiP*, vol. 132
3. Zagorodniuk O. V. (2008) “Normative legal security market fish and fish products”, *Bulletin of Sumy National Agrarian University. Investments and agricultural market*, vol. 1, pp. 206–213.
4. Collection of decisions of the USSR (1958) vol. 16. – pp. 127.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), *The Law of Ukraine “On Environmental Protection” On public-private partnership*, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
6. Riabets K. A. (2009) “Environmental Law: historical foundations of formation induring obtaining Ukraine independence”, *Problems of Law and Law Enforcement*, vol. 2. – pp. 338–350.
7. Law of the Ukrainian Soviet Socialist Republic (1981) “On protection and use of fauna” on November 27, 1981 N 2814-X.
8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), *The Law of Ukraine “On Wildlife”* available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996) “Constitution of Ukraine”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
10. Cabinet of Ministers of Ukraine (1996), “On approval of the interim order of Fisheries and implementation of fisheries”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1192-96-%D0%BF> (Accessed 28 September 1996).
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), “On fish, other aquatic living resources and food products from them”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/486-15>
12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), “On fisheries, commercial fisheries and conservation of aquatic biological resources”, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3677-17> (Accessed 8on July 2011).
13. Cabinet of Ministers of Ukraine (1996), “On approval of the State Target Economic Program development of fisheries for 2012-2016”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1245-2011-%D0%BF> (Accessed 23 November 2011).

References

1. Kvaksha S. M. Vdovenko N. M.(2011) “Scientific principles of state regulation of

14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), "On aquaculture", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5293-17>

15. State Agency of Ukraine for Fisheries (2015) "Analytical Reference of activities to make the State Agency of Ukraine for Fisheries".

16. Pavliuk N. P. (2013) "State regulation of the fishing industry in Ukraine", Proceedings of Poltava State Agrarian Academy, Poltava: PDAA. vol. 1(6). – pp. 226–231.

УДК 334:502/504

Притула М. Ю.,

к.е.н.,

асистент кафедри фінансів та економіки природокористування

Національний університет водного господарства та природокористування

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Prytula M. Y.,

PhD in Economics

Assistant Professor of Finance and Economics of Natural Resources Department

National University of Water and Environmental Engineering

EUROPEAN EXPERIENCE OF MANAGEMENT OF THE PROCESS OF RATIONAL AUTHORIZATION

В статті проаналізовано сучасні інструменти та методи регулювання природокористування та захисту довкілля, що використовують в розвинених країнах світу. Увага акцентована на необхідності більш широкого і системного впровадження зарубіжного досвіду у вітчизняну практику екологічного регулювання

There is analyses of modern tools and methods of regulation of the nature recourses deploying and protecting the environment in developed countries of Europe. The importance of implementing the foreign experience into the ukrainian practice of ecological regulation is underlined in this article

Ключові слова: природокористування, захист природного середовища, екологізація суспільного виробництва, екологічне регулювання, екологічні нормативи

Keywords: deploying of natural resources, defense of nature environment, ecologization of common production, ecological regulation, ecological norms

1. Вступ. В усіх країнах Європи з розвинутою економікою визнана необхідність теоретичного обґрунтування і здійснення практичних кроків у фінансуванні екологічної політики, яка передбачає збереження навколишнього природного середовища, раціональне використання реальних і потенційних природних ресурсів, підтримку екологічної рівноваги в природі та забезпечення умов існування для людини. У наш час в багатьох країнах розроблені і діють національні програми охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів. Вони мають принципово новий характер порівняно з

колишньою політикою охорони природи, яка мала обмежену сферу дії і виходила з концепції ліквідації наслідків порушення довкілля.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічною основою дослідження є теоретичні положення праць відомих зарубіжних і вітчизняних вчених, присвячених проблемам екологічного регулювання та аналізу ефективності природоохоронної діяльності, таких як В. Медоуз, Г. Дейлі, В. Вєснїн, М. Реймерс, А. Федоріщева, Л. Мельник, Р. Іванух, В. Тригобчук, П. Олдак, Ю. Туниця, Т. Хачатуров, В.Сахаєв, Л.Чередніченко, В. Шевчук, В. Міщенко та ін. Проте, огляд